

חודש אדר א'
פברואר-מרץ
תשע"ט
2019

חדש באגף

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי

בין ימי הגשם לימי השמש ניתן לראות את הצבע הירוק מתחזק וצובע עוד ועוד שטחים. ילדים ומשפחותיהם יוצאים לבלות בטבע ביערות השונים, בפארקים, בפינות עירוניות ירוקות. יוצאים לבלות ולהתפעל. זו הזדמנות לחגוג את

הפליאה אך גם לזכור את חובתנו לשמור על

הסביבה. בגן הילדים נטפח את תחושת ההתפעלות ונזרע את תחושת המחויבות לטיפוח ושמירה על הסביבה בקרב הילדים ומשפחותיהם.

בנוסף לטיפוח הסביבה הטבעית נטפח הסביבה נעימה במרחבים הוירטואליים. שבוע גלישה בטוחה ברשת האינטרנט שחל בתחילת פברואר ומשיך לאורך השנה כולה התמקד בנושא: "גם ברשת יש גבול". נושא המעורר את כולנו, עובדי הוראה והורים לפתח "שרירי" בחירה והתנהלות מתוך שיקול דעת, איפוק, אמפתיה, הבנה של מותר/אסור, מתאים/לא מתאים באופן שמותאם למרחב גלישה בטוחה, ובקידום תקשורת בינאישית רגישה, מוגנת ומקרבת, הרואה את העצמי וגם את האחר. זאת תוך כדי חיזוק נורמות התנהגות ראויות ברשת והעלאת המודעות למצבים מורכבים המתעוררים בה.

באתר גננט-בוסתנט פורסמו סרטים חדשים המציגים גני ילדים שהיער הוא חלק משגרת החיים של קהילת הגן. גנים אלו מעוררי השראה לעשייה חינוכית חוץ גנית ותוך גנית. בעלון תוכלו למצוא פעילויות חדשות לגן: לזכרו של יגאל בשן, יצירת מרכז חקר עם ילדי הגן, אקדמיה על קרטון חלב, מתנה לזמן המתנה, פעילויות למעברים בגן. בעלון מוצגים שיתופי פעולה בין משרד החינוך למנהלות מחלקות גני הילדים ברשויות על מנת להיטיב את העשייה החינוכית בגן הילדים.

קריאה מהנה,

אורנה פז

מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי

עדכונים שוטפים

בתאריך 22.01.19 התקיים כנס **כל העולם כולו** ללמידה ולשיח בנושא רפורמת חוק החינוך המיוחד, ההכלה וההשתלבות התקיים לקראת יישום החוק.

הנכם מוזמנים לצפות בפאנל של הקדם יסודי שהתקיים

בנושא.

"הגן העתידי" כי העתיד כבר כאן

הילדים הנמצאים בגנים בעידן הנוכחי, מכונים "דור האלפא", נולדו לתוך עולם מורכב ודינמי, עולם בו הידע נגיש לכולם בכל מקום ובכל זמן. זהו דור טכנולוגי שאינו מכיר עולם ללא מסכים ורשתות חברתיות. הילדים בדור זה יותר עצמאיים, משכילים ויזמים כתוצאה מגישתם לידע ומידע, אנשים ומשאבים כבר מגיל צעיר. לפיכך, נדרשת התאמה חינוכית ופדגוגית שתתייחס למקומו של הידע, למיומנויות הנדרשות בעידן זה ולערכים לאורם יתחנכו הילדים.

על מנת לאפשר עשייה מותאמת למאה ה-21 בגן הילדים, נבנה באגף לחינוך קדם יסודי מודל "הגן העתידי". המודל מציג עוגנים המספקים מענים פדגוגיים הנגזרים:

ממהות גן הילדים המגדירה את העשייה החינוכית בגן בעבר בהווה ובעתיד ממגמות עכשוויות ועתידיות וממאפיינים ייחודיים של "דור האלפא".

בבסיס המודל עומדת ההנחה כי "הגן העתידי" יתבסס על האמונה ביכולתם של הילדים וצוות הגן ליזום, להוביל, ללמוד, לחקור וליצור את הגן שלהם תוך אינטראקציה מיטבית ומתמדת בין כל השותפים זאת מתוך הבנה שכאשר תהליך כזה

יתרחש, תתקיים חוויית למידה המותאמת למציאות של היום ולאתגרי העתיד" (ממסקנות הוועדה שעסקה ברפורמת "סייעת שנייה" ודנה בגן העתידי). מתוך מסקנה זו פותח מודל הגן העתידי כדי לקדם פדגוגיה חדשנית בגני הילדים.

[צפו בהרצאה אודות מודל הגן העתידי](#) ששודרה במסגרת אקדמיה ברשת. הנושאים בהרצאה:

מהו מודל הגן העתידי?

מהות גן הילדים, אתגרים עכשוויים ועתידיים, מאפייני דור האלפא

* הצגת דגמים של גני ילדים הפועלים על פי מודל הגן העתידי

* עוגנים פדגוגיים בגן העתידי:

- יזמות ויצרנות

- ביטוי אישי

- למידה במרחבי חיים

- קהילתיות

* בוגרות ובוגרים של הגן העתידי

* מתן כלים פדגוגיים להשתתפות בתוכנית "עיצוב מרחבי הגן העתידי"

[להורדת מצגת המפגש לחצו כאן](#)

"הגן העתידי" למידה במרחבי החיים

העוגן למידה במרחבי חיים במודל ה'גן העתידי' מתייחס לכל המרחבים בסביבת הגן (מרחבים טבעיים, "יהלומים תרבותיים") כמרחבים חינוכיים המאפשרים למידה אותנטית המתרחשת בכל זמן ובכל מקום.

אנשים חיים וגדלים בו זמנית במרחבי חיים שונים: בבית, בעבודה, בגן הילדים, בחוג אחר הצהריים במגרש המשחקים ועוד. למידה במרחבי החיים הוא עוגן חינוכי המכיר בכך שלמידה מתרחשת בהקשרים מרובים בחינוך.

עוגן זה מתייחס לעובדה שהלמידה מתרחשת בהקשרים מרובים במגוון של סביבות ומצבים ואינה מוגבלת רק למערכת החינוך הפורמלית. למעשה, באופן זה נוצר מיזוג בין למידה פורמלית ובלתי פורמלית באופן כזה שנוצרת השפעה הדדית בין שני סוגי הלמידה במגוון רחב של דרכים (השפעתם על תוצאות הלמידה מורכבת באותה מידה).

עוגן זה מאפשר מיזוג בין למידה פורמלית אשר בה הידע מגיע מתכניות הלימודים ללמידה וא-פורמלית שבה הדגש הוא על הידע המגיע מתחומי עניין של הילדים. דוגמאות: למידה רב תחומית בסביבה חוץ גנית, למידה המאפשרת עיסוק בשאלות אמיתיות ופתרון, בעיות העוסקות בחיים עצמם, למידה המדגישה את ההקשר האותנטי, מקדמת "חינוך מקומי" ויצירת זיקה לסביבה.

באתר גננט-בוסתנט ובמיזמים חדשים ברשויות תוכלו לראות דוגמאות לעוגן

"למידה במרחבי חיים" – גני יער, ביקורים קבועים בגן לאומי ועוד.

המשיכו בקריאה....

מנהלות מחלקות גני הילדים משתפות בשותפויות

מטה האגף לחינוך קדם יסודי התארח ליום למידה סביב שולחן עגול בעיר פתח-תקווה, אשר שיתפה בתהליך המשמעותי ומעורר ההשראות של צמיחה מתוך רצון לשלב את גני הילדים ביוזמות החינוכיות בעיר, לבנות ולהצמיח את התרבות והשיח היזמי גם הגורמים העוסקים בחינוך בגיל הרך בעיר.

להמשך קריאה

כנס שותפויות בגיל הרך שהתקיים במחוז דרום בתאריך ה-08.01.2019 עסק כולו בהעצמת שיתופי פעולה בין העוסקים בגיל הרך מתוך ראייה של מערך גני הילדים בראיה רשתית, במטרה לקדם שיח עמיתים מכבד, תוך יצירת שפה משותפת שתהווה מצע פורה למודלים, יוזמות ופרויקטים חדשניים במחוז. חשיבה משותפת, קבלת אחריות משותפת, יכולת ליצור מענים מיטביים ורחבים על מנת להשיג יעדים, לאגם משאבים ולקדם יוזמות משותפות. במהלך הכנס הוצגו מודלים, שפותחו במחוז דרום, בעקבות שותפות בין האגף לחינוך קדם יסודי והרשויות וזאת במטרה לקדם את מערכת החינוך ברשויות ובמחוז כולו.

מידע נוסף אודות הכנס באתר הכנס

למידה במרחבי חיים – יהלום של טבע, מורשת ותרבות בעיר אשקלון

בכנס שותפויות במחוז דרום הוצגה יוזמה עירונית ומשותפת של הרשות ומנהלת מחלקת גני הילדים, הפיקוח, המובילות, המדריכות והגננות יצרה מערך ביקורים של ילדי הגנים בגן הלאומי מתוך האמונה כי ילד שיכיר את הסביבה הקרובה אליו, ירגיש שייך, ואז יקח אחריות ויהפוך ליוזם ואקטיבי במעורבות הקהילתית שלו בעתיד.

להמשך קריאה אודות היוזמה

מדריך לצוותים החינוכיים ללמידה בגן הלאומי – "גן בא לגן"

אלבום תמונות מתוך סיור במרחב החיים ובמרחב הטבעי

גן בחורשה ביישוב פסוטה

שיתוף פעולה של כל פורום הגיל הרך ביישוב: רשות, פיקוח, מדריכות, מובילות, גננות ושותפים נוספים שהצטרפו הביא לפיתוחו של "גן בחורשה" גן בו יכולו לבלות ילדי הגנים בבטחה ובהנאה.

להמשך קריאה

חדש באתר גנוט-בוסתנוט

גנוט NET בוסנת

אודות גן יער גן יער במהותו נמצא מחוץ

לכותלי הגן ומאפשר לילדים להיות

במרחבים פתוחים טבעיים

ומגוונים: חורשה, אחו, יער,

חוף ים. בסרטון זה, רון

מלצר, מנהל גן קשת, מציג

את תפיסתו על מהות גן יער.

דבריו מתייחסים לערכים

המהותיים של הפעילות בגן

יער, ליתרונות החינוכיים

ולהזדמנויות להתפתחות הילד

בהיבטיה השונים.

סדר היום של ילדי הגן הפועלים ביער לוקה בחשבון את

צרכיהם ההתפתחותיים ואת הצורך בשמירת חוט

מחבר לפעילותם היומיומית המתקיימת

במבנה הגן. מפגש הבוקר מתקיים

סביב מדורה. ארוחת הבוקר כוללת

פיתות טריות שנאפו על הטאבון

והמשחק החופשי מתקיים במרחב

המוצע ובזמן שנקבע בסדר היום.

הילדים משחקים בענפים, בגבעות

החול ובאבנים. פעילות היצירה

מתקיימת על מחצלת מוצלת. לכל

הילדים תפקידים ותחומי אחריות

בפעילויות. בסיום יום הלימודים

חוזרים כולם יחד מהגן שבחורשה אל

הצהרון.

משחקים חברתיים בגן ביער. הסביבה החוץ

כיתתית מזמנת חומרים ותנאים למשחק חברתי עשיר. מכיוון שכך, אין צורך להביא ליער משחקים מבחוץ אלא ליהנות מהשפע שהסביבה מספקת. בסרטון ניתן לראות את ילדי גן קשת במצפה רמון ואת רון מנהל הגן משחקים משחקים חברתיים המתייחסים לסביבה הקיימת. משחקים אלו הינם דוגמה לאפשרויות משחק נוספות שניתן לשחק עם ילדים. יתרונם של משחקים אלה שהם מזמנים חוויה אינטגרטיבית המשלבת היבטים חברתיים,

חושיים, תנועתיים, התמצאות במרחב, למידה וזיכרון.

רגעי קסם ביער ילדי גן דקלים ברמת

השרון אמצו שטח טבעי הסמוך לגן, והם מרבים לבקר בו כחלק מהפעילות השוטפת בגן. השם שניתן לו על ידם הוא ה"יער הקסום" ואכן לא מעט רגעי קסם הם חווים בזמן השהות בו. בסרטון ניתן לראות מגוון אפשרויות לפעילות שניתן לקיים ב"יער הקסום", חלקה חופשית ועצמאית וחלקה מתוכנת. כדי לקדם ערכים סביבתיים מומלץ לאמץ אתר קרוב ולבקר בו לעיתים קרובות. , כדאי לבחון עם ילדי הגן כיצד לטפח ולשמור את האתר. כדאי

ליזום מגוון פעילויות מותאמות לאתר - לשהות בו, לצייר בו, לצלם, לשחק במשחקים של פעם, לערוך פיקניק שילדי הגן הכינו ולחזור על פעילויות כאלה הרבה פעמים כדי שהילדים יכירו את האתר ויפתחו קשר עמוק אליו...

עשייה חינוכית בגן

הצעות לפעילויות בגן הילדים

יגאל בשן

בחודש שעבר הלך לעולמו יגאל בשן (1950–2018), זמר, כותב, מלחין ומפיק יליד מושב נחלת יהודה. השם המקורי היה יגאל בשארי, נקרא על שמו של יגאל בן יוסף, אחד מעשרת המרגלים שבאו לתור את ארץ כנען. בשן נחשב לאחד מאילי הנוער הראשונים בישראל של שנות ה-70. בשן גיוון ושילב רוק רך, בלוז, דאנס, קאנטרי ונגיעות מזרחיות. לצד הקריירה שלו היה אחד מראשוני כוכבי הילדים שהופיעו בפסטיבלי הילדים וכיכב בתכניות טלוויזיה מצליחות של שלישיית "הופה היי" והמבצע הראשון של השיר "עושה שלום במרומיו" שכתבה נורית הירש בפסטיבל הזמר החסידי בשנת 1969.

[להמשך קריאה](#)

אקדמיה על קרטון חלב

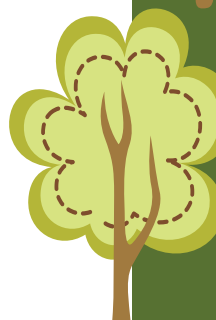
כל מי שקנה לאחרונה קרטון חלב, בוודאי שם לב לאיורים החביבים ולמילים העבריות המחודשות שמודפסות על הקרטון. האקדמיה ללשון עברית עומדת מאחורי יוזמה זו. יוזמה זו מזמנת לילדים להיות שותפים בשיח ובפליאה של חדשנות בשפה העברית וזאת דרך אמצעי נגיש וזמין לילדים – קרטון החלב שנמצא בכל בית.

[להמשך קריאה](#)

מתנה לזמן המתנה

החיים המודרניים זמנים למשפחות זמני המתנה רבים. בתור לבדיקה, בנסיעה במכונית. אנו מזמינים את ההורים לראות רגעים אלו כרגעי מתנה לחיזוק הקשר בין הורה לילד. מצורפת הצעה למתנה למשפחות ילדי הגן – תיק למצבי המתנה שהופך את הזמן לזמן מתנה.

[להמשך קריאה](#)

ראובן רובין מצייר שקמה

את הציור "שקמים עתיקות" צייר ראובן רובין בשנת 1927, כבר אז עצי השקמה היו עתיקי

יומין. ניתן לראות בציור ביטוי כמהי לאווירה קסומה של המזרח התיכון – בעצים גדולי הממדים, בנטייתם הצידה כיוצרים מעין מערה באפלולית קלה, מאחוריהם הבתים הקטנים, הגמל והאיש השרועים למרגלות הגזעים האדירים.

[להמשך קריאה](#)

מחשבים מסלול מחדש – מרכז חקר בגן

פינת הטבע בגן רימון בירושלים מופרדת בקיר משאר המרחבים בגן. קיר זה מסתיר את ציוד החקר המגוון ואינו מזמין את ילדי הגן להתעסק בו. צוות הגן הציג לילדים את הבעיה והזמין את הילדים ולהציע פתרונות אפשריים לבעיה זו.

[להמשך קריאה](#)

מתמטיקה בפעילויות מעברים בגן

במהלך היום בגן ניתן לאתר הזדמנויות בהן הילדים עוברים מפעילות אחת לאחרת: כמו מעבר מפעילות בוקר לעבודה בקבוצות, ממשחק חופשי לעבודה ליד שולחן או מארוחה למשחק בחצר ועוד. זמנים אלה מאפשרים לנו לפעול עם הילדים בדרכים שונות, לשכלל את מיומנותיהם ולהעריך את יכולותיהם. את ההצעות לפעילויות במעברים ניתן להתאים לנושא בו עוסקים, למושג מתמטי או מיומנות.

[להמשך קריאה](#)

שם חדש לחדש באגף

אנו בוחנים שם חדש לעלון המידע שלנו.

יש לכם הצעה?

מוזמנים להציע רעיונות: preschool@education.gov.il

כתיבה: צוות האגף לחינוך קדם יסודי

ד"ר מירב תורג'מן, מנהלת היחידה להפעלה פדגוגית
ד"ר דיאנה אֶלְדֵרוֹקִי פִינוס, מדריכה ארצית למדע וטכנולוגיה וחינוך סביבתי
דלית סהרון, מדריכה ארצית לשילוב מדיה דיגיטלית בגן
נעמי ציפורי, מדריכה ארצית לשפה ואוריינות בגן
מאיה אייזנברג, מדריכה ארצית למוסיקה בגן בגן
סיגל עמיר, מדריכה ארצית לאמנות בגן
מיכל ג'ראד, מדריכה ארצית למתמטיקה בגן
מיכל טל, מדריכה ארצית לחינוך גופני בגן
חגית כתר, רכזת תוכנית מעג"ן
איריס עץ הדר, ממונה על קשר ושותפויות ברשויות

ריכוז ועיצוב חדש באגף: דלית סהרון

[למאגר "חדש באגף"](#)

תגובות לעלון לכתובת: preschool@education.gov.il